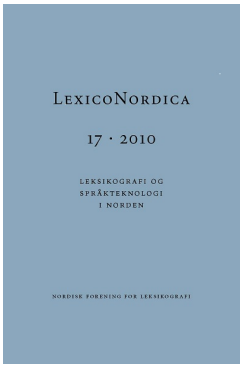

LexicoNordica

Titel:	En SAOB-artikel växer fram	
Forfatter:	Bo-A. Wendt	
Kilde:	LexicoNordica 17, 2010, s.249-273	
URL:	http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive	

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre LexicoNordica (1-16) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

En SAOB-artikel växer fram

Bo-A. Wendt

This article presents a specific example of how the work of an editor of the comprehensive historical Swedish dictionary, published by the Swedish Academy, (SAOB) proceeds. The example concerns the Swedish preposition *under* 'under' and accurately describes the process of writing that SAOB entry. Drawing from this particular word, it is shown how etymology governs also the semantic description, on what principles the different meanings of a word is either divided into different main sections or kept together within one and the same main section, how SAOB deals with borderline cases, how the description interacts with already written parts of the dictionary, how the main sections may be grouped together in bigger subgroups, how subordinate sections are distinguished and furthermore how the use of a word in compounds may influence on the description of the simplex word.

Det är många personer inblandade i det arbete som ligger bakom en artikel i *Ordbok över svenska språket* utgiven av Svenska Akademien, vanligen kort och gott SAOB – den stora historiska ordbok över det nysvenska (skrift)språket som började ges ut redan 1893 och vars senast tryckta band (bd 35) når fram till och med verbet *tyna*. Den första arbetsinsatsen ligger i regel mycket långt före den egentliga redigeringen och utgörs av excerpering ur det digra källmaterialet. Avsevärt närmare artikelns slutförande ligger sedan en kompletterande excerpering (inte minst ur andra ordböcker) och en förberedande redigering med huvudsakligt sikte på morfologiska och ortografiska variabler (se Vifot 1975, Tjebbes 1993 och om ett specifikt exempel Persson 2002). Därefter följer formredovisningens inarbetande i en fullständig artikel, varvid också uttal,

etymologi och framförallt betydelser och användningar, åtföljda av dokumenterande och exemplifierande språkprov, skall beskrivas. Ännu har emellertid artikeln långtifrån nått sin fullbordan, utan sedan följer punktuella utlåtanden från sakkunniga inom olika ifrågakommande fackområden, kontroll av citat och hänvisningar (se Starfelt 1975) samt ett antal genomläsningar och granskningar av innehåll och formalia (av andra än den ursprunglige författaren, mest avgörande av försteredaktör och ordbokschef) och så allra sist en tryckteknisk bearbetning.

I det följande ämnar jag litet närmare beskriva endast en del av denna process, nämligen de vägval som redaktören gör från det att vederbörande tar över ansvaret för ett ord (närmast från den förberedningsassistent som kartlagt dess morfologi och stavning) och till dess att vederbörande lämnar ifrån sig en första version av artikeln (närmast till innehållsläsning och kontroll). Det handlar alltså bara om ett visst skede i en SAOB-artikels framväxt, inte om hela dess tillblivelse alltifrån de anlag som ligger nedlagda hos de från början enbart kronologiskt ordnade excerptlapparna ända till den slutliga förlösningen i ett nytryckt häfte. Förvisso handlar det om ett ytterst avgörande skede i fosterutvecklingen, om jag tillåts hålla kvar den frammanade bilden, men alls inte om alla de krafter som är med om att prägla slutprodukten. Det handlar inte ens om alla insatser härvidlag som den enskilda artikelns redaktör förväntas stå för, endast om dem vederbörande gör i den första vändan, ensam på sin kammare (eller snarare: sitt tjänsterum), innan kollegernas och chefens iakttagelser, synpunkter och invändningar kommer med i spelet.

Till detta kommer att den följande beskrivningen är helt och hållet uppbyggd kring ett specifikt exempel. Den avser alltså en enda SAOB-artikel, inte mer allmänt hur redigeringsarbetet brukar gå till. Det ord det därvid kommer att handla om tillhör till yttermera visso inte språkets i antal olika ord räknat stora ordklasser utan tvärtom en av de mest slutna formordsklasserna. Jag

ämnar nämligen beskriva framväxten av artikeln UNDER, preposition och adverb, – som tillhör, eller rättare sagt: kommer att tillhöra, en jämförelsevis mycket exklusiv typ av artiklar i SAOB (jfr med Wendt 2002:182). Likafullt vill jag bestämt tro att både valet att beskriva bara ett exempelord – med alla dess specifika enskildheter – och valet av exempel ger möjlighet att säga inte så litet av mer eller mindre generell räckvidd för hur SAOB-artiklar brukar växa fram (dock givetvis med den reservationen att olika redaktörer går till verket på litet olika sätt). Det blir alltså ett slags begränsat studiebesök under någon månad i SAOB-verkstaden hos en och samme redaktör, av vilket man ändå förhoppningsvis kan lära sig ett och annat om verksamheten där överhuvudtaget.

Beskrivningen tar fasta på redaktörens bakomliggande resone-
 mang och överväganden, varför motspänstigheter i materialet får
 det huvudsakliga utrymmet, medan det som utan större besvär
 låter sig fogas in i artikelmallen – och sådant finns det trots allt
 rätt mycket av också – kommer i skymundan i det följande. Den
 fortsatta framställningen är indelad i två huvudavsnitt: ”Etymo-
 logi och former” och ”Betydelsebeskrivning”, av vilka det senare
 är det ojämförligt mest omfattande. Detta motsvarar väl omfångs-
 förhållandena i en normal SAOB-artikel, där betydelsebeskriv-
 ningen vanligtvis får det allra största utrymmet. Detta avsnitt 2
 sönderfaller i ett antal delavsnitt vari jag visserligen tematiskt be-
 handlar olika sidor av betydelsegrupperingen var för sig men ändå
 försöker kronologiskt följa framväxten av artikeln steg för steg.

1. Etymologi och former

Etymologi är på många sätt utgångspunkten för SAOB:s beskriv-
 ning och avgörande redan för vad som skall bli egna artiklar. Ett
 formords flerfaldiga ordklassstillhörighet och användning som
 till exempel både preposition med rektion och adverb föranleder

dock aldrig uppdelning i olika artiklar. Vad gäller **UNDER** ger de etymologiska handböckerna däremot entydigt vid handen att vi egentligen har att göra med två olika indoeuropeiska ord, vilket normalt ofrånkomligen ger två artiklar i SAOB. För flertalet betydelse, däribland alla nu levande hos det självständiga ordet, är visserligen ursprunget ett och detsamma, en komparativbildning till en rot med betydelsen 'nere, nedanför' eller något liknande. Därutöver finns det emellertid en användning av *under* som har annat ursprung. Den lever nu bara som förled i några sammansättningar och är lånad från tyska i de nordiska språken. Mot ett *under* med en grovt angiven grundbetydelse av 'nedanför' står ett lån med betydelsen 'bland; mellan', som återfinns i bland andra *underhålla* och *underrätta*. Den hör ytterst samman med till exempel latinets *inter* (möjligen av ett annat avljudsstadium). Samma rot finns också i det dialektala substantivet *undar(n)* 'mellanmål'. I (väst)germanskan har dessa båda olika arvord mycket tidigt fallit samman till sin form.

Frågan är då om dessa olika ursprung bör återspeglas i SAOB:s orduppdelning, så att vi skulle få två artiklar: det inhemska 'nedanför' med mera i **UNDER**, prep.¹ och det lånade 'bland; mellan' i **UNDER**, prep.². I en beskrivning av tyska kunde man ju tycka att det skulle ha fog för sig, men det är inte gjort så i DWB (bd 11:3, sp. 1472 ff. (moment II B)), inte heller i den danska ODS (bd 25, sp. 1166 f. (moment 15)). Också för SAOB:s räkning har jag funnit för gott att hålla samman betydelseerna under ett **UNDER**; när man en gång lånade in uttryck och sammansättningar där *under* betydde 'bland; mellan' i svenskan, gjorde man det utan tvekan som ett betydelselån, inte ett ordlån. (Hur detta sedan skall fogas in i artikelns momentindelning skall jag återkomma till senare.)

I övrigt ter sig etymologin, liksom för den delen den form- eller stavningsvariation som förekommer, rätt enkel och rättfram; redaktören har i stort sett bara att skriva av, eller rättare sagt: stöpa om i SAOB-form, det som skäligen samstämmigt sägs i de

gängse etymologiska handböckerna. Det enda egentliga besväret med etymologiparentesens utformning är att det som nästan alltid har sina vanskligheter att fast- och säkerställa de indo-iranska frändernas transkriberade form med stöd av primärlexikon som ibland bara tillhandahåller dem otraskriberade. När detta väl är avklarat och förhållandet mellan de två etymologiskt obesläktade betydelseerna är utrett, är så artikelns etymologiparentes klar. Av formvariationen är det väl främst varianter utan slut-*r* som är litet intressanta, men med dem är det inte mer att göra än att redovisa de kronologiska spannen med belägg som vi har.

Riktigt så här enkelt kommer emellertid SAOB-redaktören inte undan etymologin, ty denna är sedan också styrande för betydelseernas inbördes ordning i artikeln. Och här uppstår i UNDER:s fall genast nästa delikata – etymologiskt grundade – spörsmål. Som jag sade, är *under*, i sin vanliga användning, ytterst en komparativbildning och alltså i grund och botten äldst adverblikt. Skall då dess adverblika användningar i SAOB:s material placeras före de prepositionella i momentordningen? Så är gjort i den tyska DWB (bd 11:3, sp. 1455 ff.), men eftersom de adverblika *under* åtminstone i svenskan rätt entydigt är sekundära till de prepositionella, förefaller en sådan momentföljd missvisande här. Vårt adverblika *under* är knappast en arvtagare till det gamla indoeuropeiska utan yngre än det prepositionella. För fornvästnordiskt skaldespråk hävdas det visserligen i LexPoet (s. 580) att *und* är prepositionellt alltmedan *undir* ”bruges postpositivt og som adv” (på samma sätt som *eft* : *eftir* med flera, enligt en antagen allmän skillnad mellan dessa en- och tvåstaviga former; jfr med Johannisson 1943:60); samtidigt heter det emellertid att ”i hds bruges i reglen *undir*, men metrum viser oftest det rette”, och de adverblika belägg som anföres (i ett avslutande moment C, s. 581) har huvudsakligen tycke av absolut använda prepositioner. Ulf Teleman (2008:77) hänför utan vidare *under* till ”det äldsta skiktet av germanska prepositioner” och antar som adverblika källförbindelser till andra yng-

re prepositioner istället en sammanställning av adverb + (äldre) preposition (s. 111 ff.; om *under:s* äldre adverbiala bakgrund se s. 112 f.). Jag har – för övrigt i gott sällskap med Söderwall (bd 2: 814 ff.) – stannat för att användning som preposition med utsatt rektion får bli moment I, användning som absolut preposition eller adverb moment II.

2. Betydelsebeskrivning

Med etymologin avklarad vidtar det lappsorierande som är redaktörens lott vid betydelseanalysen. Den kronologiskt ordnade mängden av excerplappar med ett ord skall nu sorteras i högar av betydelser och underbetydelser. I *UNDER:s* fall rör det sig om sammanlagt 2 106 lappar på huvudordet. Det gör det till ett rätt stort ord men inte till de verkligt stora i SAOB-redigeringen. Verbet *SÄTTA*, substantivet *TID* och prepositionen *TILL* omfattade till exempel alla uppemot eller gott och väl 10 000 excerpter vardera. Vilka de entydigaste betydelserna bör bli har man vanligtvis rätt klart för sig redan innan sorteringen börjar på allvar – med stöd i andra ordböckers indelning. Därvid behöver man inte ha bestämt sig för exakt vilka huvudbetydelser man vill urskilja; också undermomentens lappar skall ju till sist hamna i var sina högar, så det är förstås mycket vunnet om man redan från början har sorterat dessa för sig. Sedan får man givetvis kallt räkna med omflyttningar mellan högarna när den precisare betydelsebeskrivningen väl tar vid. Då gäller det nämligen att noga se till att den definition man omsider formulerat täcker allt man har i sin momenthög – och därutöver inget som hamnat annorstädes bland högarna. Det kan också hända att någon i och för sig distinkt uttryckstyp som man i förstone lagt i en egen hög visar sig vara belagd med så få lappar att ett eget undermoment inte synes av nöden, varvid dessa lappar helt enkelt får sorteras in i den större hög som företräder

närmast överordnade moment. Att man å andra sidan ur högar som blivit stora efter den första grovsorteringen så småningom plockar ut mindre högar med sidoordnade undermoment är, av naturliga skäl, väl så vanligt. Att den första sorteringen står sig ända in i artikelns färdiga momentindelning händer förstås bara vid ord med högst begränsat antal lappar – och dit hör förvisso inte ett ord som *under*.

Den allra största delen av SAOB:s material på UNDER, prep. o. adv., faller inom det som enligt ovan utgör moment I, vanlig prepositionell användning med en utsatt rektion, mer än fyra femtedelar av lapparna. Det är också här som de avgörande besluten med avseende på momentindelning får göras, eftersom moment II sedan, i första hand åtminstone – enligt ovan antagna sekundära ställning –, bara är tänkt att återspegla samma betydelsestruktur i annan syntaktisk funktion.

2.1. Samma eller olika huvudmoment?

Det är skäligen uppenbart att den grundläggande betydelsen är den som grovt kan beskrivas som 'nedanför'. Man kan emellertid fråga sig huruvida skillnaden mellan denna betydelse och den litet snävare 'nedanför och inunder' (med ursäkt för cirkeldefinitionen härvidlag) utgör två så åtskilda betydelser att de borde redovisas var för sig, rentav som två huvudmoment i SAOB:s struktur. Efter en del funderande fram och tillbaka bestämde jag mig för att de inte gör det utan att de gott kan slås samman. Jag tror nämligen att skillnaden huvudsakligen är avhängig av rektionsreferentens väsen. Skillnaden mellan *under fönstret* och *under taket* har nog ytterst mest att göra med att tak har en större vågrät undersida under vilken någon eller något naturligt kan befinna sig i sin helhet, medan fönster på en vägg inte har det. Några fall där en betydelskillnad hos själva *under* kan läsas in går det nog ändå att hitta: *under huset* avser vanligtvis en placering inne under husets grund,

men det kan ju också handla om en befintlighet längre ned i en sluttande terräng. En sådan åtskillnad till trots nöjer jag mig likväl här med ett tillägg i huvudmomentet under 1: ”ä. med inbegrepp av läge där det lägre belägna också befinner sig förskjutet i sidled i förhållande till det högre belägna”.

När det gäller att skilja ut vad som är egna huvudmoment försöker jag leva efter en tumregel som rentav blivit något av en käpphäst för mig. När nära varandra liggande betydelse(nyans)e(r) föreligger, prövar jag gärna två huvudbetydelsekandidater mot varandra genom att se huruvida det är möjligt att få fram båda betydelserna i alldeles samma satssammanhang. Är det det, har vi, menar jag, starka skäl att antaga två så distinkt olika betydelser att de bör redovisas i var sitt huvudmoment. Det man prövar är ju nämligen om betydelseskillnaden är oberoende av sitt textsammanhang – om den bärs upp av ordet självt och inte bara är en följd av att det används i olikartade sammanhang. När en betydelseskillnad föreligger i sådana helt likalydande satser, har vi alltså att göra med ett slags (lexematiska eller semematiska) minimala par.

Jag uppmärksammades på testets bevisvärde när jag skrev på en annan prepositionsartikel (**TILL**) för flera år sedan men har sedan med framgång tillämpat det också på innehållsord. Den exempelmening med prepositionen *till* som var klagörande för mig och som faktiskt sedermera kommit med bland redaktions-exemplen på ömse håll var: *Du kan använda de där lådorna till blomkrukor* med två olika betydelser beroende på vad *till* betyder. Alltså har vi här rimligtvis två olika huvudbetydelser, om än båda finala: funktion (vad något är avsett som, ofta alltså ’såsom’) kontra ändamål (vad något är avsett för, ofta alltså ’för’). I detta fallet kan man förvisso hävda att betydelseskillnaden också styrkes av de olika parafraserna, *såsom* kontra *för*. Ofta framhålls också sådana parafraseringar som avgörande i urskiljandet av olika betydelser, ibland med indragande också av parafrafer på andra språk. Rent

principiellt menar jag emellertid att ”minimala-par”-testet är det bättre och säkrare av de båda vid urskiljande av huvudbetydelser, eftersom det parafaserande ordet kan ha en annorlunda strukturerad betydelse, som kan medföra just delvisa överlappningar. I all synnerhet får man se noga upp med parafrafer på andra språk, så att man inte lägger detta främmande språks egen betydelsestrukturering av den utomspråkliga verkligheten som ett normerande mönster, ett *facit*, över svenskans. För att engelskan skiljer på *ceiling* och *roof* har givetvis inte svenskans *tak* två olika betydelser motsvarande de engelska ordens, för att ta ett övertydligt exempel.

För att återvända till vårt *under* har jag *under* grundbetydelsen 1 också valt att redovisa både sådana bildliga användningar där *under* tillämpas på ett värde på en skala eller måttstock och liknande och betyder ’lägre l. mindre l. ringare än’ (till exempel *alla under fem år*, *under sin förmåga*) och sådana utvidgade användningar där tanken på ett lägre läge i lodled är undanskymd (till exempel *under bilden finns en bildtext* eller *under ekvatorn*). Här ger själva textsammanhanget upphov till respektive särbetydelse, samtidigt som också den rent bildliga användningen ännu har så tydligt kvardröjande koppling till den rent rumsliga att den bör beskrivas såsom underordnad denna, inte som en självständig huvudbetydelse.

Tydligt egen är däremot betydelsen ’innanför’; detta styrks inte bara av den (inomspråkliga) parafrafer *innanför* motsatt *nedanför* i moment 1 utan också av ”minimala-par”-testet: *under jackan skymtade en grön tröja* kan antingen handla om en påklädd person eller om en hög av kläder på golvet. Jag vill emellertid också som egen betydelse urskilja en som i viss mån påminner om (och nog har vuxit fram ur) den nyss dryftade *under huset*-användningen. Det handlar om en betydelse ’nedanför och invid eller vid foten eller randen av’. Den är klart ovanligare än de helt centrala ’nedanför’ och ’innanför’ och används nu nästan bara i sådana uttryck som *under berget* eller *under land* (till sjöss). Att den bör skiljas ut

som en egen huvudbetydelse visas inte bara av den annorlunda parafrasen utan också av ”minimala par”: *de bodde under berget* kan betyda antingen ’inne under berget’ (i till exempel en grotta) eller ’vid foten av berget’. Ja, det går till och med att skapa sig en mening där alla de tre nyssnämnda huvudbetydelserna kan bli aktuella: *under muralmålningen fanns en hållristning* – där hållristningen kan finnas antingen en bit nedanför på samma lodräta yta (’nedanför’) eller på en vågrät håll framför denna yta (’vid foten av’) eller (helt fräckt, får man ju säga) övermålad på densamma (’innanför’).

2.2. Gränsfallsformler

Den mellersta av dessa betydelser får bli mitt huvudmoment 2. Den står trots allt närmare ’nedanför’-betydelsen än vad ’innanför’ gör, ja, uppvisar till och med ett antal äldre språkprov i materialet där det nog ännu finns kvar ett visst mått av en föreställning om att det omtalade förutom att vara framför eller invid rektionsreferenten också befinner sig något lägre än denna. Det här verkar ju misstänkt likt det fall jag tidigare dryftade, *under huset*-typen ovan. Skillnaden skulle alltså vara att det i det förra fallet är betydelsen ’nedanför’ som är den centrala, medan det i det senare fallet istället trots allt är betydelsen ’framför’ som är viktigast. Jag har anfört denna användning som ”utan klar avgränsning från 1”. Ett sådant, idag mindre brukligt, exempel är detta:

Han umgås endast med Spinhuus-Dockor, sätter möte med dem under min näsa. (1740)

I den mån vi idag alls skulle använda exempel av det här slaget skulle vi läsa det som ’nedanför’ snarare än ’framför’, i anslutning till den ännu levande *under huset*-typen under moment 1.

Också mellan det som enligt ovan förts till moment 1 (’ne-

danför') och moment 3 ('innanför') finns det emellertid litet besvärliga gränsfall. Det gäller sådana prepositionsfraser som *under mattan* och *under täcket*, som av SO (s. 3369) beskrivs som särfall under betydelsen 'innanför' "med tonvikt på döljande o. d.". Förvisso är döljandet ofta en mycket framträdande komponent i dessa fall, inte minst i bildliga användningar av uttrycken (som *sopa ngt under mattan*, *spela under täcket*). Jag vill likväl mena att tanken på ett huvudsakligt lodledsförhållande är tillräckligt stark för att hålla kvar frastypen under 1, särskilt som det finns belägg där ett döljande bara är en alldeles ofrånkomlig följd av rektionsreferentens väsen. (Jämför också med *under jackan*-exemplet ovan, som tydligt kan fördelas på 1 och 3, men där användning också i betydelse 1 naturnödvändigt innebär något slags döljande.) Det blir litet konstigt om ordets användning om samma rumsliga verklighet skulle räknas olika betydelser till godo beroende på hur väsentlig en bakomliggande avsikt av döljande är. Tack och lov finns det i SAOB:s formeluppsättning också bot för sådana här gränsfall. Jag har helt enkelt garderat mig under 1 med ett "stundom närmande sig eller övergående i 3", särskilt tillämpligt på bildliga uttryck som *sopa ngt under mattan*, *spela under täcket* o. d. (*med ngn*) – som jag placerat i ett undermoment omfattande rektioner som betecknar "(skyddande eller täckande eller döljande) hölje o. d.". Man får trösta sig med att sådana här gordiska hugg är ofrånkomliga när den alltid lika brokiga språkbruksverklighet som fått sitt avtryck i lappmaterialet skall sorteras in i fasta momentkategorier.

2.3. I ordboken redan behandlade uttryck

Alla likalydande prepositionsfraser måste förstås inte nödvändigtvis föras till varsitt ena och samma moment, inte ens när det handlar om snarlika betydelser. Välbelagda i materialet är användningar av *under* med *hand* och *namn* som (huvudord i) sin rektion, och dessa fördelar sig på flera olika betydelsemoment. Fra-

serna är redan behandlade i SAOB på respektive substantiv, vilket både underlättar och kan försvåra. Det underlättar givetvis väldigt därigenom att jag nu på **UNDER** bara behöver avgöra var i dess betydelsestruktur som en hänvisning till respektive ställe skall stå och sedan luta mig mot redan förefintlig betydelsebeskrivning och beläggsredovisning. Det kan därmed emellertid också ställa till det en del, eftersom behandlingen i substantivartiklarna förstås i första hand tagit fasta på vad substantivet betyder och därigenom kan ha kommit att sambehandla fraser som till äventyrs uppvisar litet olika betydelse hos *under*.

I artikeln **NAMN** upptas användningar med *under* i ett par olika undermoment under dess första grundläggande huvudmoment. I den mån dessa uttryck tar sikte på ett vilseledande bruk av ett namn, vill jag uppfatta *under* i dem som hörande till ovan beskrivna moment 3. Här blir det sålunda en hänvisning till **NAMN**, dock med tillägget ”stundom utan klar avgränsning från 5 β eller ϵ ”. Till dessa återopade undermoment under 5 (= underordnings-*under*, varom mera nedan) hör sedan användningar där man genom namns uttryckliga nämnande tillskriver någon något som i *ge ut en bok under sitt eget namn* (en delmängd av ett av undermomenten under **NAMN**) respektive där något innehållsligt ingår som en del av eller sammanfattas av en större eller (begreppsligt) etiketterande enhet som i *en förening under namn av Verdandi* (en delmängd av det andra undermomentet under **NAMN**).

För uttrycket *under hand* är det omvänt så att samma betydelse av *under* är förhanden i flera av de förekomster som redovisas på olika håll i artikeln **HAND**, nämligen sådana där *under* snarast har sin grundläggande betydelse 1 (’nedanför’). Därför blir det därunder ett litet undermoment med bara hänvisningar. När man som här bara hänvisar till en annan artikel som står för hela beskrivningen av uttrycket, brukar jag annars välja att göra det ihop med annan definitionstext. Eftersom en sådan hänvisning fråntar (ja, rentav berövar) en kravet på beläggande språkprov, inkräktar det

nämligen inte på det utrymme man har till sitt förfogande i ett moment för att belägga dess innehåll. Att göra en sådan hänvisning till ett eget undermoment är alltså onödigt – eller rättare sagt bara nödvändigt om man tycker sig vilja kunna hänvisa entydigt till det från något annat ställe i artikeln. Och det är just det som är skälet till att denna endast hänvisande redovisning av användning med rektionen *hand* fått bli ett eget språkprovstomt undermoment. Lösningen underlättar nämligen korshänvisning hit från de här åberopade parallellställena i artikeln UNDER där användning med *hand* som rektion tas upp (samma uttryck, annan betydelse).

2.4. Momentgruppering ovanför huvudmomenten

Kommen så här långt i min momentuppdelning insåg jag att jag nu satt med tre huvudmoment som skulle kunna sammanfattas som rumsliga, vilket jag därför satte in som ett A ovanför momenten 1–3. Detta fick emellertid följer för den fortsatta momentordningen. Dittills hade jag tänkt mig att de mer abstrakta betydelseerna av *under* skulle få följa och så allra sist den etymologiskt självständiga betydelsen ’bland eller mellan’. När nu detta rumsliga A kommit till stånd, ställdes detta på ändan. Också sistnämnda betydelse är ju rumslig eller åtminstone därav nära avhängig. Jag kunde därför inte gärna göra annat än att sätta in denna (nu ständöda) etymologiskt främmande betydelse sist under A, istället för allra sist. Momentet, som därmed blir nummer 4, inleds med en etymologisk parentes av lydelsen ”efter motsv. anv. av mlt. *under* l. t. *unter*”. Alldeles ständöd är nog inte betydelsen, ty det torde vara spår av denna vi hittar i sammansättningarna *därunder*, *härunder* och *varunder* i uttryck av typen *X*, *varunder Y* och *Z återfinns*. Detta klaras av med en inledande bruklighet ”†, utom i *b*” och så hänvisningar till de sammansatta adverbena DÄR-, HÄR- o. VAR-UNDER under detta *b*.

Därefter får då ett B följa, omfattande bara ett enda huvudmo-

ment: moment 5 som omfattar det vi kan kalla underordnings-*under*. Efter detta B 5 följer så ett moment I avslutande bokstavs-
moment C där det handlar om parallellitet och liknande mellan
ett skeende eller förhållande och ett annat vilket senare anges i
reaktionen. Här var jag från början inne på att allt det som SO (s.
3369 f.) redovisar i sammanlagt fyra olika moment skulle kunna
bakas ihop till ett enda – utifrån tanken att skillnaden i huvudsak
beror på typen av rektion, inte på *under* i sig. I SO föreligger varsitt
huvudmoment för typen *under medeltiden* (moment 3 där), typen
(*komma*) *under behandling* (moment 5), typen (*arbeta*) *under tyst-
nad* (moment 6) och typen *under ngn förevändning* (moment 7).
Det samfällade skulle då kunnat beskrivas som att ett skeende eller
förhållande kännetecknas av (samtidighet med) det som anges av
reaktionen. Detta skulle då kunna omfatta också den tidfästade
användningen. Omsider beslöt jag mig likväl för att särhålla denna
i ett eget huvudmoment. Den speciella funktionen att tidfästa nå-
got görs ju med förankring i en tidsram som ligger utanför det
tidfästa skeendet (reaktionen därför i typfallet i bestämd form, an-
givande något redan känt), medan de andra nyssnämnda *under-
användningarna* alla beskriver något som är en del av själva skeen-
det (reaktionen därför i typfallet i obestämd form, angivande något
som introduceras med den övriga skeendebeskrivningen).

Dessutom, eller snarare: just därför, kunde jag också hitta stöd
i mitt tidigare ”minimala-par”-test. Vanligtvis består ju rektioner-
na i tidfästningsfallen och de andra fallen väsensenligt av helt olika
slags uttryckstyper, men i det konjunktionella *under det att* kan vi
få fram båda betydelseerna; i *hon arbetade under det att krampan-
fallen ansatte henne* kan bisatsen vara antingen tidsadverbiell eller
sättsadverbiell, med litet olika innebörd. I det senare fallet hör dess
under då till det huvudmoment som fått bli 6 (och det första *under*
C), som omfattar fall där en handling eller ett skeende eller till-
stånd (till sitt väsen) kännetecknas av det som anges med rektio-
nen. I det förra fallet hör dess *under* istället till det som fått bli mo-

ment 7, omfattande fall av samtidighet med det i tiden avgränsade skede som anges med rektionen: vanligtvis tidfästade som i *under medeltiden*, men i vissa fall angivande varaktighet som i *under tre timmar*. Dessa två betydelsevarianter är rätt snyggt fördelad på bestämd och obestämd form hos rektionen: *under veckan* : *under en vecka*, varför det näppeligen finns skäl att överväga ytterligare uppdelning på olika huvudmoment.

2.5. Undermomentsindelning

Indelningen i undermoment är nästan alltid ett mycket friare val än indelningen i huvudmoment. För dessa senare är den semantiska verkligheten helt avgörande (eller bör åtminstone vara det!), men när man väl, på förhoppningsvis goda och obestridliga grunder, urskilt sig ett huvudmoment, är valet av urskilda undermoment genast mycket mer beroende av vad man mest tycker sig vilja fokusera i sin beskrivning – och därmed inte sällan en ren smak-sak, där olika lösningar kan vara lika rimliga och förenliga med ordets semantik. Det man får vara beredd på är att varje sådant val av överordnad indelningsgrund nästan alltid också har sina nackdelar och ibland leder till onaturliga splittringar längre ned i undermomentstrukturen. Ett tydligt exempel på detta är mitt val att tudela nyssnämnda moment 5 i användning med personbetecknande rektion (*a*) och med sakbetecknande rektion (*b*). Valet grundar sig på att dessa båda rektionstyper överlag, var sitt väsen trogen, ger upphov till litet olika varianter av underordning. Med personbetecknande rektion handlar det i första hand om ställning i en beslutshierarki (som i *att tjänstgöra under ngn*), med sakbetecknande gärna om mindre reglerade beroendeförhållanden (som i *slav under begäret*).

Så välgrundad tudelningen är, har den sina baksidor. I ett undermoment *a* redovisas lydning och dylikt gentemot en överordnad person, medan den lydningsskyldighet som följer av underord-

ning under en organisation eller liknande – genom sin rektionstyp – hamnar under *b* (i ett *b a*). Till detta senare undermoment har jag också, med strikt tillämpning av den överordnade indelningsgrunden men med reservationen ”äv. med anslutning till *a α*”, fört rektioner som (metonymiskt) betecknar eller utgör symboler för överhet(spersion), täckande uttryck av typen *någon annan under svensk krona hörande stad* (1765). Om jag istället valt att urskilja lydads- eller tjänandeförhållande på den översta undermomentnivån, hade jag i gengäld fått sprida ut person- och sakrektionerna på de olika undermomenten, åter och åter görande reda för när bara endera eller båda är tillämpliga. Ett alternativ vore förstås att föra den för animat överhet metonymiska sakbeteckningen till mitt *a α* med en formulering i stil med ”äv. i användning som motsvarar *b*”, men jag tyckte att det vore att förfuska den övergripande indelningen något. Dessutom skall det i ärlighetens namn sägas att en följdrikt renodling i person- respektive sakrektioner gör det hela litet lättare för redaktören. Jag slipper ju därmed sitta och grubbla över när de formellt sakliga överhetsbeteckningarna i så fall vore tillräckligt smyganimata för att rymmas i ett utvidgat *a α*: *svenska kronan* – ja, förmodligen, *regimen* – kanhända, *finansdepartementet* – nja ...

Också i moment 6 har jag infört en uttömmande tudelning på översta undermomentnivån, här – litet fyrkantigare – efter syntaktisk bundenhet: syntaktiskt nödvändiga i *a* (någorlunda svarande mot SO:s moment 5: *komma under behandling*) och syntaktiskt fria i *b* (någorlunda svarande mot SO:s moment 6+7: *vara sövd under behandlingen, gå under förevändningen att ...*). Under 6 *a* faller inte bara sådant som *vara under behandling, ha läget under kontroll* eller *hålla under uppsikt* utan också uttryck som *under vapen* och (med kvardröjande rumslig betydelse) *under segel*, alltså fall där *under* styr en konkret rektion som mer eller mindre metonymiskt får stå för ett skeende eller förhållande. Denna variant återkommer under *b*, bland de syntaktiskt fria bestämningarna

(som i *göra ngt under tårar*), så här står jag åter med ett fall där en indelningsgrund skär tvärs igenom en annan.

2.6. Syntaktiska moment med romerska siffror

Med momentet 7, tids-*under*, är så hela moment I genomskrivet. I jämförelse med nusvenska definitionsordböcker brukar SAOB för det mesta komma upp i flera moment än de på motsvarande ord där – naturligt nog när också döda eller halvdöda betydelser finns med i leken och beskrivningen är så mycket mer detaljerad. I detta fallet har den preliminära SAOB-artikeln jämnt lika många huvudmoment under I som prepositionen *under* har i SO. I SAOB:s beskrivning ryms då också två (varav en död) som saknas i den senares. I gengäld har jag, som jag nyss visat, valt att samredovisa tre av SO:s huvudmoment i ett enda. Övriga fyra moment är mer eller mindre helt parallella.¹ Artikeln UNDER är nu inte klar med detta; förutom den synnerligen vidlyftiga pendangen med sammansättningar, som jag alltså inte kommer att säga något alls om i detta sammanhang, återstår ännu moment II om absolut eller adverbial användning av *under*. Som redan sagts är emellertid den grundläggande semantiska analysen här klar på förhand, eftersom de adverbiala användningarna förväntas motsvara de prepositionella. Detta faller också ut rätt snyggt och prydligt; de prepositionella betydelser som saknas bland de adverbiala är, inte helt

1 Det finns i dagens SAOB-skrivande nog överlag en tendens att tillskapa färre huvudmoment än vad som en gång varit brukligt, också oberoende av det tilltagande kravet på kortare artiklar överhuvudtaget. Ordboken har därför av allt att döma blivit mer hierarkisk och mindre linjär i sin betydelsebeskrivning (jfr Malmgren 1992: 138). En föregångsman härvidlag torde ha varit förre ordboksredaktören Carl-Erik Lundbladh, som var min handledare när jag började på ordboken och den som eftertryckligast har präglat min syn på ordboksskrivandet – inräknat denna strävan efter hierarkisk artikelstruktur. I sin SAOB-artikel SÅ, adv., konj., pron., interj., urskiljer Lundbladh endast fem adverbiala huvudmoment, i TAGA, v., endast sju transitiva huvudmoment – rätt påtagligt sparsmakat i jämförelse med många artiklar med liknande mångtydiga ord i äldre band.

oväntat, de i moment I 2, 'vid foten av', och I 7, tids-*under*. Inga huvudbetydelser utan motsvarighet under I dyker upp, så moment II stannar alltså på fem huvudmoment.

Utöver genomgången av de rätt få excerptlapparna som hör till moment II innebär arbetet nu också en genomgång av det omfattande beståndet av redan skrivna särskilda förbindelser med ett verb + *under*. Eftersom långtifrån allt material därifrån kommit med också i mitt, blir det till att noggrant se till att dessa förbindelser inte uppvisar äldre förstabelägg (eller yngre sistabelägg vid döda betydelser) än de jag redan har i kapslarna. En hel del kompletteringar av detta kronologiska slag blir det också tal om, innan moment II är fullständigt. I övrigt kommer emellertid detta moment i mångt och mycket att utgöras av hänvisningar till respektive särskild förbindelse, varför jag i min artikel kan utelämna de tillhörande språkproven. Vissa distinkta betydelsegrupper under den överordnade huvudbetydelserna kan på det viset bilda helt språkprovstomma undermoment – så länge detta inte innebär att jag därigenom döljer något som skulle varit det äldsta på hela huvudbetydelserna. Sålunda urskils under II 1 ("motsv. I 1") ett *a* som avser införflyttande eller tillskapande av något under något annat som stöd eller underlag och så följer ett tiotal verb med hänvisningar till var sina särskilda förbindelser och därefter inga språkprov alls.

Ett problem som återkommer emellanåt vid hänvisningarna till särskilda förbindelser är att de där anförda språkproven inte alltid uppvisar *under* i helt entydig partikelfunktion (utan kanhända istället i användning som preposition med rektion). Överlag har jag stillatigande varit lojal med ordbokens tidigare analyser, men i något fall ändå ansett en brasklapp vara på sin plats: "utan klar avgränsning från [motsvarande prepositionella moment under I]". Det gäller inte minst om de verbförbindelser med reflexivt pronomen såsom objekt som redovisas under II 4, "motsv. I 5" och alltså avseende underordnings-*under*, med hänvisningar till

en lång rad som särskilda förbindelser beskrivna uttryck, alltifrån **BRINGA UNDER SIG** till **TAGA UNDER SIG**.

Genom att mycket av beläggsredovisningen således är hänskjuten till andra artiklar i ordboken, och genom att den precisare betydelsebeskrivningen är hänskjuten till moment I, kan hela moment II klaras av på rätt litet utrymme.

2.7. Användning i sammansättningar

När man så sitter med en första version av sin momentindelning, väntar lapparna med det som inom redaktionen kallas andraledssammansättningar, de sammansättningar vari ens ord utgör senare led och som alltså i ordboken finns kringspridda i alfabeträckan. För vissa ord, i synnerhet substantiv av mer allmänt slag, kan dessa ibland vara uppemot ett hundratal, för en preposition som *under* är antalet däremot högst beskedligt. (Här är det istället de nyssnämnda särskilda förbindelserna med *under* som fått god spridning i tidigare band av ordboken.) De andraledssammansättningar som finns beskrivna i ordboken, teoretiskt sett också övriga, förväntas man nu placera ut på sin olika betydelsemoment under huvudordet, uttryckligen redovisat för ofta bara ett urval av dem – efter ett *jfr* efter respektive moments språkprov. Mestadels blir detta ett sätt att bara ytterligare belägga ordets användning i förhandenvarande betydelse, men genomgången av dessa andraledssammansättningar blir ju också ett prov på hur väl man i sin betydelsebeskrivning fått med alla relevanta betydelse(skiftninga)r och beskrivit dem på ett fullödigt sätt. Särskilt när sammansättningarna är många händer det inte så sällan att genomgången föranleder vissa ändringar eller, kanhända oftare, tillägg i den föreliggande beskrivningen.

Ett generellt problem vid denna betydelsesortering är att sammansättningarnas ordboksdefinitioner till sin kärna, naturligt nog, innehåller just det ord man själv sitter med – utan närmare

precisering av vad det avses betyda just här. Redaktören som en gång i tiden skrev definitionen kunde ju inte gärna förutse vilken betydelsestruktur som i tidens fullbordan skulle tillkomma detta och har inte heller så ofta haft uppenbara skäl att problematisera dess flertydighet. När då definitionen inte åtföljs av några utförda språkprov, bara nakna (det vill säga med endast källhänvisning), blir det ibland svårt att av ordbokstexten allena avgöra exakt vilken av efterledens omsider beskrivna betydelser som avsetts.

Vad gäller UNDER har jag för DÄR-, HÄR- och det ännu oskrivna VAR-UNDER helt enkelt valt en placering omedelbart efter momentet I:s övergripande text, före alla siffermoment. Det är gjort efter mönster av andra prepositionsartiklar och utgör ju en rimlig generalisering, eftersom de teoretiskt bör kunna hänföra sig till vilket som helst av de prepositionella momenten (också om inte allt råkar vara belagt i sammansättningsmaterialet). Av övriga sex andraledssammansättningar, alla med adverbliella förleder, fördelar sig fyra på minst två olika huvudbetydelser hos UNDER. På IN-UNDER och NED-UNDER finns en momentindelning som delvis går på tvärs med min indelning. På IN-UNDER sambehandlas sålunda förflyttning in under något (del av mitt I 1) med det att något kommer i någons ägo eller under någons välde (del av mitt I 5), medan allt detta hålls skilt från befintlighet under något (också i mitt I 1) – i sin tur däremot sammanhållet med befintlighet innanför något (mitt I 3). Förvisso används ordet *under* i dessa definitioner, men så pass entydigt och dessutom så pass väl kompletterat med utförda språkprov att det inte innebär några större problem att så att säga översätta deras betydelsemoment till mina egna för det osammansatta *under*.

Tillräckligt starka skäl för att i någon mån ändra på dessa senare till bättre överensstämmelse med de förras litet annorlunda strukturering har jag å andra sidan inte tyckt mig finna. Jag har nöjt mig med att portionera ut dem på rätt moment enligt min egen betydelsestruktur, varvid flera som framgått kommit att åter-

finnas under flera olika huvudmoment. På IN-UNDER föreligger alltså en momentåtskillnad mellan förflyttning och befintlighet, något jag själv egentligen aldrig övervägde på allvar för det enkla *under*. Visst kan man tycka att ordet har litet olika betydelse i *flytta (in) under taket* och *sitta under taket*, men i enlighet med min allmänna grundhållning vill jag främst, kanhända helt och hållet, tillskriva de olika satsammanshangen denna skillnad. (Faktiskt är nog skillnaden då större mellan *under taket* ('nedanför o. inunder') och *under fönstret* (bara 'nedanför'), som jag ju enligt ovan också avstod från att särhålla.) Möjligen är en momentuppdelning som på IN-UNDER mer motiverad i kasusspråk som formellt särhåller rörelse och befintlighet, såsom hos fornsvenskans *undir*. Söderwall (bd 2: 814 ff.) skiljer mycket riktigt på översta momentnivån mellan ett I "med dat." och ett II "med ack." (dessutom ett III "med gen."), och sedan återfinns den grundläggande betydelsen 'nedanför' som varsitt moment I på ömse håll under de två första romerska momenten. Också i DWB (bd 11:3, sp. 1457 ff.) görs dative- gentemot akkusativreaktion till överordnad indelningsgrund. Å andra sidan hör ju skillnaden i kasusval hemma hos rektionen; det är dess form som reglerar prepositionens betydelse, och några "minimala par" enligt min modell kan det därför aldrig bli tal om.

Också det beskrivna ordets användning som förstaled i sammansättningar² (liksom för den delen i avledningar eller för ett verb i särskild förbindelse med partikel) utgör givetvis ett viktigt korrektiv för betydelsebeskrivningen av huvudordet. Jag kommer som redan framhållits inte att säga något vidare om dessa förstaledssammansättningar med *under*, otaliga i jämförelse med de få andraledssammansättningarna; i skrivande stund är de i själva verket ännu obeskrivna. Eftersom en hel del av dem är verb som har sin omedelbara motsvarighet bland de särskilda förbindelserna (*skriva under* – *underskriva*), redan beaktade till och med verb på T, känns ändå det återstående mötet med alla de många *under-*

2 Om urvalet av sammansättningar i SAOB se Stille (2003).

sammansättningarna inte som något överhängande hot mot den hittills frammejlade momentindelningen.

2.8. Sakkunnigfrågor

Ett korrektiv av alldeles annat slag utgör svaren på de frågor man efter genomskrivnen artikel sänder iväg till redaktionens därför särskilt kontrakterade sakkunniga inom olika fackområden. De kan ibland, särskilt i substantivartiklar, innebära en hel del korrigeringar av framförallt bruklighetsuppgifter och definitionernas utformning. Hos ett formord som *under* är däremot inslaget av fackspråk högst begränsat. Det enda som föranledde mig att rådfråga sakkunniga gällde användningar till sjöss, i uttrycken *under {land/ett fartyg/ett sjömärke}* och liknande samt *Under!* såsom varningsrop när man kastar ned något från riggen. Eller rättare sagt: kastade, ty sakkunningsvaren bekräftade det som materialet pekade på, att detta varningsrop inte längre är i bruk. Också för den förstnämnda, ännu gängse, uttryckstypen stämde för övrigt sakkunnigbedömningen med det jag tyckt mig kunna utläsa ur vårt material.

3. Slutord

Den här redovisade beskrivningen av prepositionen *under* gäller för en SAOB-artikel som ännu är kommen bara en bit på vägen. Inte endast vad de många sammansättningarna med *under* kan komma att innebära för beskrivningen är ställt under framtiden (för att ta till en numera rätt marginell *under*-användning!), det gäller också de ändringar, stora eller små, som artikeln kan komma att undergå när den – efter färdigställandet av en första fullständig version – kommer under ögonen på de kolleger som har att innehållsgranska, citat- och hänvisningskontrollera och så till sist

korrekturläsa den. Dessa arbetsmoment föranleder inte så sällan en hel del omstöpningar och förändringar, numera oftare nedstrykningar än tillägg. När jag likväl lämnat dem utanför den här redovisningen av en SAOB-artikels framväxt, beror det på att jag velat fokusera på de vägval och överväganden redaktören gör i sin första och grundligaste brottning med materialet. Trots all knådning och omarbetning som ibland kan återstå innan en artikel når sin slutgilla form, är det ändå detta första skede som med få undantag satt den väsentligaste prägeln på det som omsider finner väg till trycket. Det är också det skede då redaktörens arbete är som mest ensamarbete, vilket, inbillar jag mig, torde göra det till det kanhända minst genomskinliga, ja, rentav mest okända, i hela arbetsprocessen vid SAOB:s redaktion.

Läsaren har här bara fått ett enda exempel från en enda redaktörs arbete. För den intresserade återstår att utröna många andra aspekter av och inslag i denna del av det redaktionella arbetet med det svenska språkets fylligaste lexikala kartläggning. Likväl avslutar vi med detta studiebesöket i SAOB-verkstan för denna gången, och jag drar mig åter ensam tillbaka på mitt arbetsrum där samstädes.

Litteratur

Ordböcker

DWB = *Deutsches Wörterbuch*, von Jacob Grimm und Wilhelm Grimm, hrsg. von der Deutschen Akademie der Wissenschaften zu Berlin, Band 1–16 + Quellenverzeichnis, Leipzig 1852–1971.

LexPoet = *Lexicon poeticum antiquæ linguæ septentrionalis / Ordbog over det norsk-islandske skjaldesprog*, opr. forfattet af Sveinbjörn Egilsson, 2. udg. ved Finnur Jónsson, København 1931.

- ODS = *Ordbog over det danske Sprog*, grundlagt af Verner Dahlerup, udg. af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, bind 1–28 + supplement (bind 1–5), København 1919–1956, 1992–2005.
- SO = *Svensk ordbok*, utg. av Svenska Akademien, utarbetad vid redaktionen för Svenska Akademiens samtidsordböcker, Lexikaliska institutet, Institutionen för svenska språket, Göteborgs universitet, 2 band, Stockholm 2009.
- Söderwall, K. F. 1884–1918: *Ordbok öfver svenska medeltids-språket*, band 1–2 + supplement, utg. (1925–73) av K. F. Söderwall, W. Åkerlund, K. G. Ljunggren och E. Wessén, Lund.

Övrig litteratur

- Johannisson, Ture 1943: Afton. I: *Meijerbergs arkiv för svensk ordforskning* 5, utg. av Styrelsen för Meijerbergs institut vid Göteborgs högskola, 50–75.
- Malmgren, Sven-Göran 1992: Om behandlingen av polysema ord i enspråkiga ordböcker. I: *Nordiske studier i leksikografi. Rapport fra Konferanse om leksikografi i Norden 28.-31. mai 1991*, red. av Ruth Vatvedt Fjeld, Skrifter utg. av Nordisk forening for leksikografi 1, Oslo, 137–143.
- Persson, Christina 2002: Den förberedande redigeringen av ordboksartikeln TID. I: *Alla ord är lika roliga. Festskrift till Lars Svensson 28 februari 2002*, Stockholm: Norstedts, 127–141.
- Starfelt, Gulli 1975: Något om citatkontrollen vid Svenska Akademiens ordboksredaktion. I: *Kring en ordbok. Festskrift till Sven Ekbo 7 augusti 1975*, Stockholm: Norstedts, 122–128.
- Stille, Per 2003: Sammansättningar i ordboksarbetet, med utgångspunkt från TEATER. I: *Nordiske studier i leksikografi 6. Rapport fra Conference om leksikografi i Norden, Tórshavn 21.–25. august 2001*, red.: Zakaris Svabo Hansen & Anfinnur Johansen, Skrifter utg. af Nordisk forening for leksikografi 7, Tórshavn, 341–349.

- Teleman, Ulf 2008: Tidiga nordiska prepositioner. Härkomst och uppkomst. I: *Arkiv för nordisk filologi* 123, 77–141.
- Tjebbes, Gunilla 1993: Den förberedande redigeringen av SAOB. I: *Ord och lexikon. Festskrift till Hans Jonsson 10 juni 1993*, Stockholm: Norstedts, 195–199.
- Vifot, Eva 1975: Hur ordboksartiklar förbereds. I: *Kring en ordbok. Festskrift till Sven Ekbo 7 augusti 1975*, Stockholm: Norstedts, 195–202.
- Wendt, Bo-A. 2002: Prepositionernas grammatik i SAOB. I: *Alla ord är lika roliga. Festskrift till Lars Svensson 28 februari 2002*, Stockholm: Norstedts, 181–192.

Bo-A. Wendt
fil. dr, ordboksredaktör
Svenska Akademiens ordboksredaktion
Dalbyvägen 3
SE-224 60 Lund
Bo.Wendt@nordlund.lu.se